

	REPUBLIKA E KOSOVES REPUBLIC OF KOSOVA	AGJENCIA E SHËRBIMEVE TË NAVIGACIONIT AJROR AGENCIJA ZA VAZDUSNO NAVIGACIJSKE USLUGE AIR NAVIGATION SERVICES AGENCY
ZYRA E ARKIVES KANÇERARITJA ZPPIVA ARCHIVES OFFICE		
Nr. fq. Br. str. Pg. no.	40	Data Datum Date 01.12.23
Nr. prot. Br. prot. Prot. no.	0613	N.T. LIPJAN, RKS

Plani i biznesit për periudhën 2024 - 2028

Agjencia e Shërbimeve të Navigacionit Ajror

Versioni 1.0

Data e Ver.: 30.11.2023

Përmbajtja

1.	Përmbledhje ekzekutive.....	3
2.	Objektivat kryesore.....	4
3.	Siguria	6
4.	Burimet Njerëzore.....	7
5.	Strategjia.....	8
6.	Fushat kyçe Strategjike	9
7.	Treguesit e performansës.....	15
8.	Plani Financiar i ASHNA.....	20
9.	Rreziqet dhe ndikimi në planin e biznesit.....	38
10.	Skema organizative e ASHNA-së.....	39
11.	Azhurnimi i Planit Afatgjatë të Biznesit	40

1. Përmbledhje ekzekutive

Agjencia e Shërbimeve të Navigacionit Ajror e Republikës së Kosovës (ASHNA) është agjensi shtetërore, e themeluar me Ligjin Nr. 04/L-250 për "Agjencinë e Shërbimeve të Navigacionit Ajror" (Ligji për ASHNA), me përgjegjësi për ofrimin e shërbimeve të navigacionit ajror në hapësirën ajrore të Republikës së Kosovës. Për shkak të kufizimeve që burojnë nga "statusi politik", fushëveprimi shtrihet nga niveli tokë (Ground GND) deri në lartësinë 6,250 m (Flight Level FL 205).

ASHNA veprimtarinë e saj e përkufizon në shtyllat kryesore si në vijim:

- ❖ Shërbimet e Kontrollit të Trafikut Ajror
- ❖ Shërbimet Informativë Aeronautike
- ❖ Shërbimet Meteorologjike
- ❖ Shërbimet e Komunikimit, Navigimit dhe Vëzhgimit (Survejimit)

Aktivitetet tona, nga aspekti i sigurisë dhe ekonomik rregullohen nga Autoriteti i Aviacionit Civil të Kosovës përmes ligjeve dhe akteve nënligjore vendore, si dhe rregulloreve ndërkombëtare të aviacionit civil, kryesisht të Komisionit European. ASHNA, sipas ligjit, njeh autoritetin e KFOR-it në çështjet e hapësirës ajrore dhe ruan bashkëpunim të vazhdueshëm në çështjet strategjike dhe operative.

Sipas Ligji Nr. 04/L-250 për "Agjencinë e Shërbimeve të Navigacionit Ajror", ASHNA i raporton Qeverisë së Republikës së Kosovës. Veprimtaria jonë organizohet dhe zhvillohet në Vrellë, Lipjan, përkatësisht në afërsi të Aeroportit Ndërkombëtar të Prishtinës "Adem Jashari".

Aktualisht ASHNA ka 180 nëpunës me pozita dhe funksione të miratuara, kryesisht të organizuara në dy sektorë, operativ dhe administrativ.

Gjatë vitit 2023, ASHNA ka përmbyllur dhe është në proces të përmbylljes me sukses të disa projekteve të rëndësishme kapitale, të cilat kanë treguar ndikim të menjëhershëm në ngritjen e sigurisë dhe cilësisë, si për shërbimet tona, ashtu edhe për shfrytëzuesit (kompanitë ajrore, KFOR-in ...)

1.1 Misioni

- Ofrimi i sigurtë, efektiv dhe cilësor i shërbimeve të navigacionit ajror
- Normalizimi i plotë i hapësirës ajrore të Republikës së Kosovës

1.2 Vizioni

ASHNA do të jetë konkurese në ofrimin e shërbimeve të navigacionit ajror me efikasitetin më të lartë të kostos në rajon.

Kjo do të arrihet përmes zhvillimit të vazhdueshëm të burimeve njerëzore, moderizimit të infrastrukturës, ngritjes dhe përmirësimit të bashkëpunimit me klientët tanë dhe palët tjera të interesit.

Njësia Organizative: ASHNA

Nr. Ref. /Kodi: PBP-2024-2028

Ver.: 1.0

Data e Ver.: 30.11.2023

Adresa: Agjencia e Shërbimeve të Navigacionit Ajror, Vrellë, Lipjan, 10070, Republika e Kosovës

2. Objektivat kryesore

Në këtë periudhë pesëvjeçare (2024 - 2028) që mbulohet nga ky Plan Biznesi, përveç objektivit primar, sigurisë së operimeve, ASHNA synon të arrijë tre objektiva madhore, të cilat do kenë ndikim të theksuar në përmbushjen e misionit dhe vizionit tonë si ofrues i shërbimeve të navigacionit ajror dhe njëkohësisht do mbështesnin politikat shtetërore për shtrirjen e autoritetit dhe forcimin e sovranitetit në hapësirën ajrore të Kosovës.

2.1 Normalizimi i Hapësirës Ajrore

Hapësira e ulët ajrore/hapja e rrugëve ajrore me vendet fqinje

Normalizimi i hapësirës së ulët ajrore të Kosovës ka filluar që nga viti 2014 dhe nënkupton hapjen e rrugëve ajrore dhe pikave të kordinimit midis Republikës së Kosovës dhe të gjitha vendeve fqinje (Shqipërisë, Malit të Zi dhe Serbisë), që do të shërbenin për të gjithë avionët që fluturojnë në ANP "Adem Jashari" dhe tranzit për aeroporte tjera në rajon. Rrugët e reja ajrore do ta shkurtonin kohën e fluturimit prej 15-30 minuta, zvogëlonin emetimin e gazrave të dëmshme dhe do të ulnin koston e operimit për kompanitë ajrore.

Synohet që gjatë vitit 2024 të hapen rrugët ajrore me Malin e Zi. Deri tani, janë zhvilluar dhe implementuar me sukses projektet për mbulueshmëri me radar, radio, procedura konvencionale instrumentale të fluturimit dhe PBN, si dhe janë realizuar trajnimet e nevojshme për të akomoduar nevojat e këtij objekti. Gjatë periudhës 2024 - 2028, varësisht edhe nga zhvillimet tjera që janë jashtë kapaciteteve tona të kontrollit, synohet hapja e rrugëve ajrore dhe pikave të kordinimit edhe me Serbinë.

Hapësira e lartë ajrore/menaxhimi-ofrimi i shërbimeve të navigacionit ajror

Aktualisht, shërbimet e navigacionit ajror në hapësirën e lartë ajrore të Kosovës nga FL 205 deri në FL 660 ofrohen nga Hungarocontrol. Në bashkëpunim me Qeverinë e Republikës së Kosovës, NATO-n (KFOR) dhe të gjitha palët tjera të interesit, ASHNA synon që deri në vitin 2026 të marr në menaxhim, respektivisht të ofroj shërbime të navigacionit ajror edhe në hapësirën e lartë ajrore. Ky projektion për ASHNA-në nënkupton mesatarisht 147.000 fluturime, që mund të krijojnë të hyra vjetore rreth 6-8 milion euro.

Përveç kërkesave dhe aktiviteteve politiko - ligjore, përgaditjet për menaxhimin e hapësirës së lartë ajrore kërkojnë edhe një varg veprime tjera teknike/ investime siç janë;

- Instalimi i një sistemi të ri ATM (Në process. Përfundon në vitin 2025);
- Përgaditja e kapaciteteve njerëzore, përkatësisht rekrutimi dhe shkollimi i 24 Kontrollorëve të Trafikut Ajror në vitet 2024 – 2025;
- Trajnimi i kontrollorëve për "Area Control" (ACC) 2024-2025.

2.2 Modernizimi i sistemeve për menaxhimin e trafikut ajror

Njësia Organizative: ASHNA
Nr. Ref. /Kodi: PBP-2024-2028
Ver.: 1.0
Data e Ver.: 30.11.2023

Adresa: Agjencia e Shërbimeve të Navigacionit Ajror, Vrellë, Lipjan, 10070, Republika e Kosovës

Për të arritur këtë objektiv të rëndësishëm, i cili ndikon drejtëpërdrejtë në sigurinë dhe zhvillimin e kapaciteteve tona, ne kemi identifikuar nevojën e zhvillimit dhe implementimit të disa sistemeve të reja në periudhën 2024- 2028.

- **Sistemi i ri ATM**, do të përkufizohet si projekti kryesor për këtë periudhë pesëvjeçare. Ky sistem/projekt ka ndërlidhje të ngushtë dhe me procesin e normalizimit të hapësirës ajrore.
- **Multilateration (MLAT)**, është sistem i cili mundëson përcjelljen e fluturakeve në hapësirën manovruese në tokë dhe në hapësirën ajrore, në varshmëri nga numri i sensorëve.
- **Radari Primar (PSR)**, është një sistem radarik i survejimit që përdor radio sinjalet e reflektuara. Parimi i funksionimit të këtij radari: antena e radarit rrotullohet (zakonisht me 5-12 rpm) lëshon/emeton një impuls të valëve të radios. Me të arritur fluturaken (ose objekt tjetër) vala reflektohet dhe një pjesë e energjisë kthehet në antenë. PSR është sensori i vetëm i mbikqyrjes/survejimit i përdorur në aviacionin civil që nuk kërkon ndonjë pajisje në bord për të lokalizuar aeroplanët. Ndryshe nga SSR, ADS-B dhe MLAT, ai mund të zbulojë një aeroplan që mund të ketë dështim të transponderit ose një ndërhyrës të paautorizuar. Këtë lloj radari, shtetet e përdorin kryesisht për çështje sigurie, respektivisht në kuadër të sistemit të mbrojtjes.
- **Aeronautical Message Handling System (AMHS)**, është sistem që mundëson procesim më të avancuar dhe më të sigurt të mesazheve aeronautike.

2.3 Energjia e ripërtëritshme

Në funksion të uljes së shpenzimeve të energjisë elektrike dhe njëkohësisht edhe të ruajtjes së ambientit, ASHNA planifikon që brenda këtij pesë vjeçari të kaloj në shfrytëzim të energjisë së ripërtëritshme. Kjo synohet të arrihet përmes zhvillimit dhe implementimit të projektit për vendosjen dhe integrimin e panelëve solar. Ky objektiv përkon edhe me objektivat e Qeverisë së Republikës së Kosovës për Eficiencë të Energjisë dhe Energji të Ripërtëritshme.

3. Siguria

ASHNA do të vazhdojë të përqëndrohet në zbatimin e kërkesave të sistemit për menaxhimin e sigurisë. Për më tepër do të vazhdohet puna në përmirësimin e performansës së sigurisë për të përmbushur kërkesat ligjore si dhe rekomandimet që rezultojnë nga aktivitetet e ndryshme të sigurisë.

Rritja e nivelit të trafikut, e përcjellë me rritjen e kompleksitet të operimeve do të paraqesë një sfidë shtesë për menaxhimin e rrjedhës së sigurtë të operimeve.

Njësia Organizative: ASHNA

Nr. Ref./Kodi: PBP-2024-2028

Ver.: 1.0

Data e Ver.: 30.11.2023

Adresa: Agjencia e Shërbimeve të Navigacionit Ajror, Vrellë, Lipjan, 10070, Republika e Kosovës

4. Burimet Njerëzore

Përmes hartimit dhe implementimit të planeve për zhvillim dhe trajnim të stafit, ASHNA do ngris kapacitetet e nevojshme për të kryer detyrat dhe përgjegjësitë që rezultojnë nga vendet e tyre të punës. Gjithashtu përmes politikave zhvillimore, synon ruajtjen e stafit për të ardhmen.

Me Ligjin mbi Ndarjet Buxhetore për vitin 2023, ASHNA aktualisht ka të aprovuara 192 pozita të punës, ndërsa për vitin 2024, në planin e personelit janë paraparë gjithsej 204 pozita. Stafi i ASHNA-së është i përgaditur dhe i kualifikuar sipas standardeve dhe kriterëve të larta. Sidoqoftë, investime të vazhdueshme janë të nevojshme për të ruajtur nivelin e tyre të kompetencës si dhe për t'i avancuar njohuritë dhe shkathtësitë e tyre në përdorimin e teknologjive dhe procedurave të reja të punës.

ASHNA burimet njerëzore i sheh si elementin kyç për të mundësuar zbatimin e vizionit të vet për ruajtjen dhe avancimin e sigurisë, me efikasitetin më të lartë të kostos në rajon. Rrjedhimisht, ASHNA e sheh të nevojshme që në aspektin afat-mesëm të punësojë staf shtesë në mënyrë që të jetë në gjendje që të përmbushë kërkesat në rritje që pritet të rezultojnë nga ngritja e vazhdueshme e trafikut në hapësirën e ulët ajrore të Republikës së Kosovës si dhe potencialin për marrjen nën menaxhim të hapësirës së lartë ajrore të Republikës së Kosovës nga ana e ASHNA-s.

Si rrjedhojë e planit për normalizim të hapësirës ajrore të Republikës së Kosovës, për vitin 2024 është paraparë rekrutimi i 24 Kandidatëve për Student Kontrollor të Trafikut Ajror.

Rritja e numrit të personelit për periudhën 2024 – 2028 është paraqitur në tabelën në vijim:

Viti	Numri i stafit i planifikuar për rekrutim	Numri total i stafit	Departamentet	Nr i stafit për pozita	Pozitat
2024	24	204	Departamenti i Shërbimeve të Trafikut Ajror	24	Kandidat për Student Kontrollor të Trafikut Ajror

Njësia Organizative: ASHNA

Nr. Ref. /Kodi: PBP-2024-2028

Ver.: 1.0

Data e Ver.: 30.11.2023

Adresa: Agjencia e Shërbimeve të Navigacionit Ajror, Vrellë, Lipjan, 10070, Republika e Kosovës